

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"МЕНЕДЖМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ"
для студентів напряму підготовки
6.030601 "Менеджмент"
усіх форм навчання**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2016**

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту.
Протокол № 5 від 26.11.2015 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: Ф. А. Шиголь
О. О. Петренко

Р 58 **Робоча** програма навчальної дисципліни "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності" для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент" усіх форм навчання : [Електронне видання] / уклад. Ф. А. Шиголь, О. О. Петренко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 43 с.

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Наведено плани лекцій, практичних та семінарських занять, матеріали для закріплення знань (завдання для самостійної роботи, контрольні запитання), критерії оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент" усіх форм навчання.

Вступ

Основним суб'єктом сучасних міжнародних економічних відносин виступає підприємство як ключова складова ринкової економіки. У поточних умовах розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємства є суттєвим фактором підвищення ефективності господарської діяльності як на мікроекономічному рівні, такі рівні галузі й народного господарства в цілому. Сучасні тенденції на внутрішньому і зовнішньому ринку збуту вказують на необхідність зміни підходів до зовнішньоекономічної діяльності підприємств. У зв'язку з цим виникає необхідність приймати оптимальні рішення в умовах невизначеності, ризику й обмеженого ресурсу часу. Особливість менеджменту зовнішньоекономічної діяльності полягає в тому, що цей вид управління – складова загального менеджменту підприємства, що має власні характерні риси: специфічну мету, завдання та функції, які необхідно враховувати під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Ефективність зовнішньоекономічної діяльності залежить від використання сучасних форм і методів управління, що підкреслює актуальність вивчення дисциплін "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності" для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент".

Робоча програма вивчення навчальної дисципліни "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності" складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму 6.030601 "Менеджмент".

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: денна форма – 4 заочна форма – 5	Галузь знань 0306 "Менеджмент"	Базова	
Змістових модулів – 2	Напрямок підготовки 6.030601 "Менеджмент"	Рік підготовки	
Загальна кількість годин: денна форма – 120 заочна форма – 180		4-й	4-й
		Семестр	
		7-й	7-й
		Лекції	
		26 год	16 год
		Практичні, семінарські	
34 год		8 год	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,5; самостійної роботи студента – 3,5	Освітній ступінь: бакалавр	Самостійна робота	
		60 год	156 год
		Вид контролю	
		залік	
		4 год	–

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 50 %;
- для заочної форми навчання – 86 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування у студентів системних знань і навичок щодо умов, принципів, процесів здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємствами (ЗЕД) та забезпечення її економічної ефективності.

Основними **завданнями** вивчення даної дисципліни є:

ознайомлення студентів із теоретичними, методичними й організаційними основами зовнішньоекономічної діяльності;

засвоєння основ з форм, видів, заходів, методів здійснення зовнішньоекономічних зв'язків;

набуття теоретико-методологічних знань і практичних навичок щодо економічного обґрунтування та прийняття оптимальних управлінських рішень у зовнішньоекономічній сфері;

визначення основних напрямів ведення та техніки здійснення зовнішньоекономічних операцій.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення загальних закономірностей формування і функціонування механізму організації, планування та управління зовнішньоекономічної діяльності підприємств різних форм власності.

Міждисциплінарні зв'язки: "Політична економія", "Правознавство", "Макроекономіка", "Економіка підприємства", "Основи менеджменту", "Статистика", "Маркетинг".

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Методологія, організаційно-правові та економічні основи зовнішньоекономічної діяльності.

2. Організація діяльності підприємств на зовнішніх ринках.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

нормативно-правові аспекти забезпечення зовнішньоекономічної діяльності в Україні;

основні принципи здійснення ЗЕД;

форми і методи міжнародної торгівлі;

методику проведення комплексних досліджень зовнішніх ринків;

систему управління ЗЕД на рівні держави та підприємства;

методи регулювання міжнародних торгово-економічних відносин;
техніку укладання та виконання зовнішньоторговельної угоди;
форми зовнішньоторговельних документів та вимоги до їх скла-

дання;
структуру та зміст типового контракту купівлі-продажу;
особливості ціноутворення на зовнішніх ринках;
механізм міжнародних розрахунків і систему валютно-фінансових відносин;

організацію і техніку зовнішньоекономічних операцій;
способи та прийоми ведення міжнародних ділових комерційних переговорів;

систему економічних розрахунків та обґрунтування ефективності здійснення ЗЕД;

ВМІТИ:

будувати оптимальну організаційну структуру управління ЗЕД на підприємстві;

визначати зовнішньоторговельні ціни та ефективні схеми міжнародних розрахунків;

прогнозувати тенденції розвитку зовнішніх ринків і здійснювати вибір раціональних форм та методів роботи на зовнішніх ринках;

вести облік і контроль за виконанням кожного етапу зовнішньоторговельної операції;

аналізувати експортні можливості підприємства та його імпортні потреби;

готувати документи до укладання угод із закордонними контрагентами;

відпрацьовувати практичні навички для реалізації дії експорту та імпорту в конкретних ситуаціях;

розробляти зовнішньоекономічну політику підприємства і рекомендації щодо вибору та зміни напрямів реалізації зовнішньоекономічної стратегії і тактики;

аналізувати об'єктивні закономірності формування зовнішньоекономічних зв'язків з урахуванням певних інтересів суб'єктів господарювання;

формуванню інформаційну базу для проведення комплексних досліджень світового ринку;

проводити аналіз ефективності експортно-імпортних операцій та їх економічне обґрунтування;

розробляти програми і заходи щодо перспектив освоєння зовнішніх ринків, підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємства;

розробляти конкретні пропозиції щодо зниження ризиків валютних та комерційних втрат при здійсненні зовнішньоекономічних операцій.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними **компетентностями**, що наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код	Назва компетентності	Складові компетентності
К 1	Приймати та реалізовувати оптимальні рішення щодо здійснення ЗЕД підприємства	Визначати ефективні форми зовнішньоекономічної діяльності з урахуванням впливу чинників зовнішнього середовища
		Здійснювати обґрунтований вибір форми та структури зовнішньоторговельного контракту купівлі-продажу
		Визначати форми та методи співробітництва на комерційній основі, обґрунтовувати доцільність використання посередників
		Здійснювати обґрунтований вибір комерційних операцій з міжнародного трансферу технологій
		Здатність здійснювати оцінювання економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства та визначати оптимальні ціни для експортного й імпортного товару на основі конкурентних матеріалів

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в табл. А.1 додатка А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Методологічні, організаційно-правові та економічні основи зовнішньоекономічної діяльності

Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність: форми і принципи здійснення та фактори розвитку

1.1 Сутність зовнішньоекономічної діяльності.

Історичні передумови виникнення зовнішньоекономічних зв'язків. Еволюція розвитку світової зовнішньої торгівлі. Зовнішньоекономічна діяльність як економічна категорія.

1.2. Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Сучасний механізм міжнародних економічних відносин. Загальні, специфічні, національні принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

1.3. Основні форми зовнішньоекономічної діяльності.

Міжнародна торгівля, міжнародний лізинг, використання активів із-за кордону, контрактні форми зовнішньоекономічної діяльності, міжнародні інвестиції. Розвиток нових форм зовнішньоекономічних зв'язків в Україні.

1.4. Фактори розвитку зовнішньоекономічної діяльності.

Інтенсифікація виробництва, вивіз капіталу, нерівномірність економічного розвитку, відмінності в трудових, сировинних та фінансових ресурсах, особливості географічного розташування та кліматичних умов.

Тема 2. Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю

2.1. Система державного управління ЗЕД в Україні.

Сутність і мета державного управління зовнішньоекономічною діяльністю. Органи державного управління та їх мета. Методи державного управління зовнішньоекономічною діяльністю. Основні елементи діючої системи управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні.

2.2. Система управління ЗЕД на підприємствах.

Організаційні форми управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємствах. Зміст, структура і функції органів управління на підприємствах.

Тема 3. Організація і техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів

3.1. Сутність, особливості та умови укладання міжнародних угод.

Сутність і мета договірних відносин між підприємствами на зовнішньому ринку. Права й обов'язки сторін. Регулювання укладання міжнародних договорів купівлі-продажу. Конвенція ООН щодо договорів міжнародної купівлі-продажу товарів.

3.2. Види контрактів.

Види контрактів та їх класифікація. Форми, умови, порядок укладання контрактів. Типові контракти в міжнародній торгівлі.

3.3. Структура та зміст контракту купівлі-продажу.

Зміст і характеристика основних умов контракту купівлі – продажу. Етапи виконання експортно-імпортного контракту. Термін поставки, вимоги до нього.

Тема 4. Валютно-фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів

4.1. Валютні умови контракту.

Валюта ціни і валюта платежу. Курс перерахунку валюти ціни у валюту платежу. Валютні ризики, умови їх виникнення. Можливості запобігання та страхування валютних ризиків.

4.2. Фінансові умови контракту.

Умови і форми платежу: акцепт, аваль. Форми розрахунків. Гарантії виконання умов контракту.

Тема 5. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності

5.1. Цінова політика в міжнародній торгівлі.

Особливості цінової політики на зовнішньому ринку. Тенденції взаємозв'язків внутрішніх та зовнішніх цін. Види цін світового ринку.

5.2. Методи встановлення зовнішньоекономічних цін.

Методологія приведення цін за комерційними показниками та технічними параметрами. Особливості ціноутворення при укладанні контракту. Цілі визначення ціни в міжнародних контрактах.

5.3. Методика розрахунків зовнішньоторговельної ціни з використанням конкурентного матеріалу.

Розрахунки зовнішньоторговельної ціни на основі середніх світових цін. Вибір конкурентного матеріалу. Порядок розрахунків ціни за конкурентними листами.

Змістовий модуль 2

Організація діяльності підприємств на зовнішніх ринках

Тема 6. Форми та методи комерційної діяльності підприємств на зовнішніх ринках

6.1. Форми виходу підприємства на зовнішні ринки та критерії їх вибору.

Класифікація і характеристика різноманітних форм виходу на зовнішні ринки. Умови існування. Критерії вибору форм виходу підприємств на зовнішні ринки.

6.2. Поняття та види зовнішньоторговельних операцій.

Операції в системі зовнішньоекономічних зв'язків. Робота з підготовки зовнішньоторговельної операції. Класифікація зовнішньоторговельних операцій.

6.3. Етапи підготовки та виконання зовнішньоторговельних операцій.

Тема 7. Торгово-посередницькі операції на зовнішніх ринках

7.1. Поняття та зміст торгово-посередницьких операцій.

Поняття та зміст використання посередницьких операцій в зовнішній торгівлі. Переваги та недоліки.

7.2. Доцільність використання посередників у міжнародній торгівлі.

Характеристика та класифікація посередників за обсягом повноважень і за місцем, що вони посідають на зовнішніх ринках. Агенти, представники, брокери, маклери.

7.3. Види торгово-посередницьких операцій.

Угоди комісії, їх особливості. Угоди чистої комісії. Договір "делькредере". Угоди консигнації, особливості і можливості здійснення. Види консигнаційних угод. Торгові агенти, агенти повірені: обов'язки, особливості, регулювання. Дистриб'ютори, дилери, їх місце на ринку.

7.4. Умови роботи посередників на зовнішньому ринку.

Умови роботи посередників. Прості посередники, посередники з правом "першої руки", монополі (ексклюзивні) посередники. Критерії вибору посередників.

7.5. Методи розрахунків з посередником.

Тема 8. Комерційні операції з міжнародного трансферу технологій

8.1. Міжнародні форми торгівлі технологіями.

Сутність трансферу технологій. Комерційні форми передачі технологій.

8.2. Операції з торгівлі ліцензіями і ноу-хау.

Операції з торгівлі результатами інтелектуальної діяльності. Проблеми захисту інтелектуальної власності. Ліцензійна торгівля. Економічна доцільність купівлі-продажу ліцензій. Об'єкти ліцензійної торгівлі. Види ліцензійних угод. Техніка укладання ліцензійної угоди. Ціна ліцензії та умови платежу. Франчайзинг як специфічна форма передачі інтелектуальної власності.

8.3. Міжнародний інжиніринг.

Специфічні особливості міжнародної торгівлі інженерно-технічними послугами. Структура інжинірингу. Комплексний інжиніринг та методи його використання. Міжнародна регламентація діяльності інжинірингових компаній.

8.4. Лізинг у міжнародних відносинах.

Закордонний досвід щодо здійснення лізингових операцій. Сучасні види міжнародного лізингу. Послідовність укладання лізингових угод. Переваги сторін лізингових угод. Правове регулювання лізингових відносин. Умови міжнародних лізингових угод. Практика лізингу в Україні.

Тема 9. Організація та функціонування підприємств з іноземним капіталом

9.1. Умови та порядок створення підприємств з іноземними інвестиціями.

Порядок створення змішаних підприємств за участю українського капіталу за кордоном, їх види, умови існування та ліквідування. Комерційна діяльність змішаних підприємств. Прибутки та оподаткування. Умови та порядок створення підприємств за участю іноземних інвесторів в Україні.

9.2. Організація діяльності спільних підприємств.

Організаційні аспекти діяльності спільних підприємств.

9.3. Економічне обґрунтування доцільності створення і функціонування підприємств з іноземними інвестиціями.

Трансфертне ціноутворення в спільних підприємствах. Утворення фондів і розподіл прибутків. Оподаткування. Перспективи розвитку спільних підприємств в Україні.

Тема 10. Організаційні форми торгівлі на зовнішніх ринках

10.1. Використання біржового механізму в міжнародній торгівлі сировинними товарами.

Сучасний механізм використання бірж у міжнародній торгівлі сировинними товарами. Основні центри біржової торгівлі. Види товарних бірж. Біржі реального товару. Ф'ючерсні біржі. Організаційно-правова побудова товарних бірж. Учасники біржової торгівлі. Види операцій, які виконуються на товарних біржах. Схема та порядок здійснення біржових операцій.

10.2. Міжнародні операції з аукціонної торгівлі.

Міжнародна аукціонна торгівля. Організація проведення аукціонів. Основні етапи підготовки і проведення міжнародних аукціонів. Техніка і технологія ведення аукціонних торгів. Автоматизація в проведенні аукціонних торгів та її переваги.

10.3. Розміщення замовлень на постачання машин та обладнання шляхом проведення міжнародних торгів тендерів.

Використання міжнародних торгів (тендерів) для розміщення заказів на поставку машин і обладнання та виконання підрядних робіт. Види міжнародних торгів: одиничні, відкриті, закриті, закриті з попередньою кваліфікацією учасників. Умови та порядок проведення тендерів. Розробка тендерної документації та її розповсюдження. Допуск учасників та визначення переможців.

Тема 11. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності

11.1. Показники ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Ефективність зовнішньоекономічної діяльності, її сутність, теоретичні аспекти визначення. Фактори, що впливають на ефективність окремих напрямів зовнішньоекономічної діяльності, їх кількісне оцінювання. Показники ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Методика розрахунків показників ефективності.

11.2. Економічне обґрунтування експортно-імпортних операцій.

Визначення ефективності зовнішньоторговельних контрактів купівлі-продажу. Оцінювання економічної ефективності функціонування підприємства на зовнішніх ринках.

Можливості підвищення ефективності діяльності підприємства на зовнішніх ринках.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			у тому числі			
		лекційні	практичні	СРС	усього	лекційні	практичні	СРС
			підготовка до занять				підготовка до занять	
1	2	3	4	5	6	7	8	10
Змістовий модуль 1								
Методологічні, організаційно-правові та економічні основи зовнішньоекономічної діяльності								
<i>Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність: форми і принципи здійснення та фактори розвитку</i>	9	2	2	5	11	1	–	10
<i>Тема 2. Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю</i>	18	4	6	8	18	2	1	15

1	2	3	4	5	6	7	8	10
<i>Тема 3. Організація і техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів</i>	6	2	–	4	11	1	–	10
<i>Тема 4. Валютно-фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів</i>	16	2	6	8	12	1	1	10
<i>Тема 5. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності</i>	8	2	2	4	18	1	2	15
Разом за змістовим модулем 1	57	12	16	29	70	6	4	60
Змістовий модуль 2								
Організація діяльності підприємств на зовнішніх ринках								
<i>Тема 6. Форми та методи комерційної діяльності підприємств на зовнішніх ринках</i>	12	4	2	6	16	1	–	15
<i>Тема 7. Торгово-посередницькі операції на зовнішніх ринках</i>	11	2	4	5	22	2	–	20
<i>Тема 8. Комерційні операції з міжнародного трансферу технологій</i>	11	2	4	5	23	2	1	20
<i>Тема 9. Організація та функціонування підприємств з іноземним капіталом</i>	6	2	–	4	17	1	1	16
<i>Тема 10. Організаційні форми торгівлі на зовнішніх ринках</i>	11	2	4	5	19	2	1	16
<i>Тема 11. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності</i>	12	2	4	6	13	2	1	10
Разом за змістовим модулем 2	63	14	18	31	110	10	4	96
Усього годин за дисципліною	120	26	34	60	180	16	8	156

5. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння

необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно містить проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (табл. 5.1).

Таблиця 5.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
<i>Змістовий модуль 1.</i> Методологічні, організаційно-правові та економічні основи зовнішньоекономічної діяльності	<i>Практичне завдання 1.</i> Зовнішньоекономічна діяльність: форми та принципи здійснення, фактори розвитку. <i>Практичне завдання 2.</i> Облік, контроль і аналіз зовнішньоекономічної діяльності	2	Основна: [2; 4; 8]. Додаткова: [9; 12; 17]
	<i>Практичне завдання 3.</i> Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю (валютне регулювання, тарифне регулювання, визначення митної вартості товару)	6	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [9 – 12]
	<i>Практичне завдання 4.</i> Валютно-фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів (Валюти ціни та валюта платежу, кредитні способи платежів)	6	Основна: [1; 2; 7; 8]. Додаткова: [17]
	<i>Практичне завдання 5.</i> Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності	2	Основна: [2; 7; 8]

1	2	3	4
Змістовий модуль 2. Організація діяльності підприємств на зовнішніх ринках	Практичне завдання 6. Організаційні форми торгівлі на зовнішньому ринку	4	Основна: [1; 2; 5 – 8]
	Практичне завдання 7. Комерційні операції з міжнародного трансферу технологій	4	Основна: [1; 2; 5; 6; 8]. Додаткова: [9; 14; 17]
	Практичне завдання 8. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності	4	Основна: [2 – 8]. Додаткова: [17]
	Практичне завдання 9. Розрахунок оптимального рівня зовнішньоторговельних цін з використанням конкурентних матеріалів	6	Основна: [6 – 8]. Додаткова: [13; 14; 17]
Разом годин за змістовими модулями		34	

6. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1

Методологічні, організаційно-правові та економічні основи зовнішньоекономічної діяльності

Практичне завдання 3. Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю

Рівень 1. Як зміниться ціна долара в фунтах, якщо обмінний курс долара зміниться з 1,57 до 1,54 долара за фунт.

Рівень 2. Розрахувати митні платежі в гривнях, якщо за кордоном був куплений товар вартістю 5 600 доларів США, витрати на доставку товару до митного кордону України – 250 доларів. Мито становить 15 %, акцизний збір – 18 %. Курс валют: 1 долар = 22,5 грн.

Рівень 3. Фірма експортувала товар на суму 150 тис. дол. (собівартість товару дорівнює 600 тис. грн). На всю суму валютної виручки був

закуплений товар за кордоном, який потім був ввезений в країну реалізований на внутрішньому ринку за 2 млн грн. Визначити результативність зовнішньоторговельної операції (знайти прибуток), якщо мито на ввезення даного товару становить 15 %, акцизний збір – 25 %. Курс валюти – 12 грн долар.

Змістовий модуль 2

Організація діяльності підприємств на зовнішніх ринках

Практичне заняття 6. Організаційні форми торгівлі на зовнішньому ринку

Рівень 1. Визначити результати операцій з ф'ючерсним контрактом для "бика" і "ведмедя", якщо в момент підписання ф'ючерсного контракту ціна становила \$1 800, а в момент закінчення терміну контракту – \$1 600.

Рівень 2. Визначити результати опціону на мідь за умови базової ціни \$1 400 за тонну і премії \$100, якщо в момент закінчення опціону ціна на мідь складе: \$1 000, \$1 200, \$1 300, \$1 500, \$1 600, \$1 700, \$2 000.

Рівень 3. Фірма-виробник міді знаходиться на реконструкції. Ціна 1 тонни міді – \$4 600. Ця ціна зараз діє на реальному, ф'ючерсному, опціонному і форвардному ринках і повністю влаштовує фірму, тобто покриває витрати і приносить певний рівень прибутку. Однак побоюючись, що до моменту введення в дію підприємства ціна на мідь може знизитися, фірма вирішує здійснити хеджування своїх майбутніх продажів, використовуючи при цьому різні методи. Необхідно вибрати найбільш доцільний метод хеджування, якщо ціна на мідь стане рівною \$3 600, \$4 400, \$4 600, \$4 800, \$5 000, \$6 000. Премія за опціон – \$200. Розрахунки звести в таблицю.

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 50 % (60 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (120 годин). СРС містить: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних, семінарських, поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм контролю.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1				
Методологічні, організаційно-правові та економічні основи зовнішньоекономічної діяльності				
<i>Тема 1.</i> Зовнішньоекономічна діяльність: форми і принципи здійснення та фактори розвитку	Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу за темою	5	Письмова контрольна робота за темами 1 – 4	Основна: [4; 5; 8] Додаткова: [9; 14; 17]
<i>Тема 2.</i> Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	8	Письмова контрольна робота за темами 1 – 4	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [9; 14; 17]

Продовження табл. 7.1

1	2	3	4	5
<i>Тема 3.</i> Організація і техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, <i>підготовка до контрольної роботи</i>	4	Письмова контрольна робота за темами 1 – 4	Основна: [1 – 8]. Додаткова: [9; 14 – 16]
<i>Тема 4.</i> Валютно-фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	8	Письмова контрольна робота за темами 1 – 4	Основна: [1; 5; 7; 8]. Додаткова: [11 – 17]
<i>Тема 5.</i> Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	4	Письмова контрольна робота за темами 5 – 7	Основна: [6 – 8]. Додаткова: [12; 16; 17]
Усього за змістовим модулем 1		29		
Змістовий модуль 2				
Організація діяльності підприємств на зовнішніх ринках				
<i>Тема 6.</i> Форми та методи комерційної діяльності підприємств на зовнішніх ринках	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	6	Письмова контрольна робота за темами 5 – 7	Основна: [1; 4 – 8]. Додаткова: [9, 13 – 17]
<i>Тема 7.</i> Торгово-посередницькі операції на зовнішніх ринках	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	5	Письмова контрольна робота за темами 5 – 17	Основна: [1; 4 – 8]. Додаткова: [16 – 18]
<i>Тема 8.</i> Комерційні операції з міжнародного трансферу технологій	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, підготовка до <i>контрольної роботи</i>	5	Письмова контрольна робота за темами 8 – 9	Основна: [1; 4 – 6; 8]. Додаткова: [16; 17]
<i>Тема 9.</i> Організація та функціонування підприємств з іноземним капіталом	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	4	Письмова контрольна робота за темами 8 – 9	Основна: [1; 6 – 8]. Додаткова: [16; 17]

1	2	3	4	5
Тема 10. Організаційні форми торгівлі на зовнішніх ринках	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	5	Підсумкова контрольна робота	Основна: [1; 4 – 8]. Додаткова: [16; 17]
Тема 11. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, підготовка до <i>контрольної роботи</i>	6	Підсумкова контрольна робота	Основна: [2 – 8]. Додаткова: [10 – 15]
Усього за змістовим модулем 2		31		
Усього за дисципліною		60		

8. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність: форми і принципи здійснення та фактори розвитку

1. Визначте сутність ЗЕД.
2. Визначте характерні відмінності поняття "ЗЕД" та "ЗЕЗ".
3. Хто є суб'єктом ЗЕД?
4. Назвіть основні причини розвитку міжнародних торгових зв'язків.
5. Які правові режими ЗЕД застосовуються в Україні?
6. Назвіть основні складові зовнішньоекономічного комплексу країни.
7. Охарактеризуйте основні етапи розвитку ЗЕД в Україні.
8. Які принципи здійснення ЗЕД впроваджені в Україні?
9. У чому проявляється самостійність суб'єктів господарської діяльності здійснювати ЗЕД на сучасному етапі?
10. Перерахуйте основні фактори розвитку ЗЕД.

Тема 2. Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю

1. Поясніть необхідність державного регулювання ЗЕД.
2. Визначте сутність державного управління ЗЕД та особливості зовнішньоекономічної політики країни.
3. Яку мету переслідує держава в управлінні ЗЕД?
4. Назвіть основні форми протекціонізму.
5. Що є ліберальною політикою ЗЕД?

6. Перерахуйте органи державного управління ЗЕД.
7. Охарактеризуйте повноваження регіональних органів регулювання ЗЕД.
8. Охарактеризуйте функції, які виконують державні органи управління ЗЕД.
9. Причини застосування державою адміністративних та економічних методів регулювання ЗЕД.
10. Поясніть особливості поділу методів регулювання ЗЕД за групами.
11. Які функції виконує мито?
12. Які три види ставок передбачає єдиний митний тариф?
13. Які види мита використовуються в Україні?
14. Назвіть умови введення режиму квотування і ліцензування.
15. Охарактеризуйте діючі норми використання іноземної валюти на території України.
16. Визначте та охарактеризуйте умови звільнення під час ввезення на територію товарів України від сплати мита.
17. Назвіть причини, які роблять вплив на ступінь конвертованості національної валюти.

Тема 3. Організація і техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів

1. Назвіть міжнародні нормативно-правові акти регулювання укладання договорів купівлі-продажу.
2. Охарактеризуйте форми, умови, порядок укладання контрактів.
3. Назвіть існуючі види контрактів в міжнародній практиці.
4. Яка форма контракту передбачена законодавством України.
5. Назвіть основні умови контракту купівлі-продажу.
6. Які існують вимоги до структури та змісту контракту купівлі-продажу.
7. Визначте особливості застосування форс-мажорних обставин.
8. Назвіть методи визначення якості продукції, які використовуються в міжнародній торгівлі.
9. Назвіть умови розподілу форс-мажорних обставин на тривалі і короткострокові.
10. Які з форм розрахунків найбільш поширені в практиці міжнародної торгівлі.
11. Охарактеризуйте основні групи базисних умов поставки.

Тема 4. Валютно-фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів

1. Назвіть практичний зміст та значення валютних умов контракту: валюти ціни та валюти платежу.
2. Який курс використовується для перерахунку валюти ціни у валюту платежу?
3. Назвіть валютні ризики, які виникають під час виконання зовнішньоекономічних контрактів.
4. Які методи використовуються на практиці для страхування валютних втрат?
5. Охарактеризуйте основні форми міжнародних розрахунків з точки зору їх вигідності для учасників угоди.
6. Назвіть переваги і недоліки акредитивної та інкасованої форм розрахунків.
7. Які види чеків використовуються у міжнародній торгівлі?
8. Визначте та охарактеризуйте основні види акредитивів, які використовуються у міжнародних розрахунках.

Тема 5. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності

1. Назвіть види цінової політики на зовнішньому ринку.
2. Які джерела інформації про ціни використовуються в розрахунках зовнішньоторговельної ціни.
3. Охарактеризуйте основні методи установлення зовнішньоторговельних цін.
4. Назвіть види цін за способом фіксації.
5. Які фактори чинять вплив на рівень цін?
6. Що є конкурентним листом.
7. Назвіть комерційні показники, за якими здійснюється приведення цін.

Тема 6. Форми та методи комерційної діяльності підприємств на зовнішніх ринках

1. Які існують форми виходу підприємств на зовнішні ринки?
2. Назвіть критерії вибору форм і методів роботи на зовнішніх ринках.
3. Які види операцій використовуються на зовнішніх ринках?
4. У чому полягає сутність зустрічної торгівлі?

5. Охарактеризуйте основні форми зустрічної торгівлі.
6. Назвіть відмінності товарообмінних операцій.
7. Які недоліки та переваги бартерної угоди?
8. Визначте та охарактеризуйте основні етапи здійснення зовнішньоекономічних операцій.
9. У чому полягає специфіка зустрічної прикордонної торгівлі?

Тема 7. Торгово-посередницькі операції на зовнішніх ринках

1. Які правові документи регламентують використання посередників в Україні?
2. Назвіть переваги та недоліки використання посередників?
3. Що надає договір "делькредере" з посередником?
4. Назвіть класифікаційні ознаки, за якими поділяються посередники.
5. Які існують критерії вибору посередників?
6. Що є "правом першої руки" в роботі з посередником?
7. Які існують методи винагороди посередників?
8. Визначте відмінності у роботі на ринку "комісіонера" та "консигнатора".

Тема 8. Комерційні операції з міжнародного трансферу технологій

1. Назвіть основні форми передачі технологій.
2. Визначте та охарактеризуйте відмінності лізингу від звичайної оренди та кредиту.
3. Назвіть сторони лізингової угоди.
4. Які переваги сторін лізингової угоди?
5. Назвіть основні види лізингу.
6. Які фактори чинять вплив на вартість лізингової угоди.
7. Визначте та охарактеризуйте основні етапи лізингової угоди.
8. Назвіть форми ліцензійних угод.
9. Яку мету переслідує ліцензіар і ліцензіат у торгівлі ліцензіями і ноу-хау.
10. Що може бути предметом ліцензійної угоди?
11. Охарактеризуйте основні форми ліцензійних угод.
12. Які труднощі виникають під час визначення ціни ліцензії?
13. Визначте та охарактеризуйте зміст інжинірингу.
14. Розкрийте поняття інжинірингу.

Тема 9. Організація та функціонування підприємств з іноземним капіталом

1. Назвіть основні види іноземних інвестицій.
2. Які показники характеризують ефективність функціонування підприємств з іноземними інвестиціями?
3. Визначте економічну доцільність створення підприємств з іноземними інвестиціями.
4. Назвіть інвестиційні ризики, які виникають під час створення спільних підприємств.
5. Визначте основні етапи створення спільних підприємств.
6. Як розраховується прибуток іноземного інвестора?

Тема 10. Організаційні форми торгівлі на зовнішніх ринках

1. Назвіть передумови використання біржового механізму в міжнародній торгівлі.
2. Дайте визначення поняття "товарна біржа".
3. Охарактеризуйте учасників біржовій торгівлі.
4. Які існують види товарних бірж?
5. Охарактеризуйте порядок укладення біржових угод.
6. Які мету переслідують учасники біржової торгівлі?
7. Назвіть основні етапи проведення міжнародних аукціонів.
8. У чому полягають відмінності аукціонної торгівлі від біржової?
9. Визначте економічну доцільність використання міжнародних торгів (тендерів).
10. Назвіть основні види міжнародних торгів.
11. Назвіть основні причини проведення закритих тендерів.
12. Які функції виконує тендерний комітет?

Тема 11. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності

1. Назвіть принципи розрахунку показників ефективності зовнішньоекономічних операцій.
2. Що є коефіцієнтом кредитного впливу?
3. У чому полягають відмінності розрахунків показників ефективності імпорту товарів, призначених для продажу і для використання у виробництві?

4. Що розуміється під валютною окупністю експорту?
5. Назвіть умови підвищення ефективності діяльності підприємства на зовнішніх ринках.
6. Які показники використовуються для оцінювання економічної ефективності функціонуючих підприємств на зовнішньому ринку?

9. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

- а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:
консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);
- б) за засвоєнням практичного матеріалу:
консультації індивідуальні та групові;
- в) для комплексного оцінювання засвоєння програмного матеріалу:
індивідуальне здавання виконаних робіт.

10. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах (табл. 10.1; 10.2).

Таблиця 10.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
<i>Тема 1.</i> Зовнішньоекономічна діяльність: форми і принципи здійснення та фактори розвитку	Лекція проблемного характеру з питання "Основні причини зниження обсягу експорту українських суб'єктів господарювання в 2010 –2015 роках"

1	2
<i>Тема 2.</i> Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю	Міні-лекція з питання "Процедура визначення курсу іноземних валют в Україні", банки візуального супроводу
<i>Тема 3.</i> Організація і техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів	Міні-лекція з питання "Методики ведення ділових переговорів", банки візуального супроводу
<i>Тема 4.</i> Валютно-фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів	Міні-лекція з питання "Визначення курсу та курсу валют. Індекс Біг-Мака", робота в малих групах, банки візуального супроводу
<i>Тема 5.</i> Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності	Міні-лекція з питання "Змінна ціна в ЗЕД підприємства", робота в малих групах, банки візуального супроводу
<i>Тема 6.</i> Форми та методи комерційної діяльності підприємств на зовнішніх ринках	Лекція проблемного характеру з питання "Методи хеджування"
<i>Тема 7.</i> Торгово-посередницькі операції на зовнішніх ринках	Міні-лекція "Бінарні опціони в ЗЕД", банки візуального супроводу
<i>Тема 8.</i> Комерційні операції з міжнародного трансферу технологій	Лекція проблемного характеру з питання "Нормативно-правові аспекти регулювання трансферу технологій"
<i>Тема 9.</i> Організація та функціонування підприємств з іноземним капіталом	Лекція проблемного характеру "Проблеми функціонування спільних підприємств в Україні", банки візуального супроводу
<i>Тема 10.</i> Організаційні форми торгівлі на зовнішніх ринках	Міні-лекція з питання "Аукціон на зниження ціни"
<i>Тема 11.</i> Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності	Міні-лекція з питання "Визначення ефективності від ЗЕД на основі системи показників", банки візуального супроводу

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Вони проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають не більше 10 – 15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх студентів.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Таблиця 10.2

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
<i>Тема 2.</i> Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю	<i>Практичне завдання 3.</i> Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю (валютне регулювання, тарифне регулювання, визначення митної вартості товару)	Робота в малих групах
<i>Тема 6.</i> Форми та методи комерційної діяльності підприємств на зовнішніх ринках	<i>Практичне завдання 6.</i> Організаційні форми торгівлі на зовнішньому ринку	Робота в малих групах, мозкові атаки
<i>Тема 8.</i> Комерційні операції з міжнародного трансферу технологій	<i>Практичне завдання 7.</i> Комерційні операції з міжнародного трансферу технологій	Робота в малих групах, мозкові атаки

1	2	3
Тема 11. Економічна ефективність зовнішньо-економічної діяльності	Практичне завдання 9. Розрахунок оптимального рівня зовнішньоторговельних цін з використанням конкурентних матеріалів	Робота в малих групах, мозкові атаки

11. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів;

модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

- активна робота на лекційних заняттях;
- активна участь у виконанні практичних завдань;
- проведення письмової контрольної роботи (на практичних заняттях);
- проведення контрольної роботи (на лекції).

Модульний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться у формі підсумкової контрольної роботи.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час практичних занять проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Письмова контрольна робота проводиться 6 разів за семестр та включає практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля (три контрольні проводяться на лекції, а три – на практичних заняттях).

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами поточного і модульного контролю успішності, дорівнює або перевищує 60. Сумарний результат у балах за семестр складає: *"60 і більше балів – зараховано"*, *"59 і менше балів – не зараховано"* та заноситься у *залікову "Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково здає залік після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання заліку, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства: "зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді декан факультету пропонує студенту повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 12.1.

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Форми навчання	Оцінка рівня сформованості компетентностей			
				Форми контролю	Макс. Бал		
1	2	3	4	5	6		
Змістовий модуль 1 Методологічні, організаційно-правові та економічні основи зовнішньоекономічної діяльності					51		
Приймати та реалізовувати оптимальні рішення щодо здійснення ЗЕД підприємства Визначати ефективні форми зовнішньоекономічної діяльності з урахуванням впливу чинників зовнішнього середовища	1	Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне завдання 1. Зовнішньоекономічна діяльність: форми та принципи здійснення, фактори розвитку. Практичне завдання 2. Облік, контроль і аналіз зовнішньоекономічної діяльності	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
			2	Лекція	Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність: форми і принципи здійснення та фактори розвитку	Робота на лекції	0,5
		СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою		
		Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне завдання 3. Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю (валютне регулювання, тарифне регулювання, визначення митної вартості товару)	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
			2	Лекція	Тема 2. Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю	Робота на лекції	0,5
	СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.			
	3	Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне завдання 3. Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю (валютне регулювання, тарифне регулювання, визначення митної вартості товару)	Активна участь у виконанні практичних завдань	1

Продовження табл. 12.1

1	2	3	4		5	6	
Здійснювати обґрунтований вибір форми та структури зовнішньоторговельного контракту купівлі-продажу		Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю	Робота на лекції	0,5
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та інформації з мережі Internet за заданою тематикою		
	4	Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне завдання 3. Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю (валютне регулювання, тарифне регулювання, визначення митної вартості товару)	Активна участь у виконанні практичних завдань. Контрольна робота 1	11
			2	Лекція	Тема 3. Організація і техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів	Робота на лекції. Контрольна робота на лекції 1	10,5
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та інформації з мережі Internet за заданою тематикою.		
			5	Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне завдання 4. Валютно-фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів (Валюти ціни та валюта платежу, кредитні способи платежів)
	2	Лекція			Тема 4. Валютно-фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів	Робота на лекції	0,5
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та інформації з мережі Internet за заданою тематикою.		
			6	Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне завдання 4. Валютно-фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів (Валюти ціни та валюта платежу, кредитні способи платежів)
		СРС			4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та інформації з мережі Internet за заданою тематикою.
			7	Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне завдання 4. Валютно-фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів (Валюти ціни та валюта платежу, кредитні способи платежів)
	2	Лекція			Тема 5. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності	Робота на лекції. Контрольна робота на лекції 2	10,5

Продовження табл. 12.1

1	2	3	4		5	6		
Здатність визначати форми та методи співробітництва на комерційній основі, обґрунтовувати доцільність використання посередників	8	СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та інформації з мережі Internet за заданою тематикою			
		Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне завдання 5. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності	Активна участь у виконанні практичних завдань. Контрольна робота 2	11	
		СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та інформації з мережі Internet за заданою тематикою			
	Змістовий модуль 2							
	Організація діяльності підприємств на зовнішніх ринках							49
	9	Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне завдання 6. Організаційні форми торгівлі на зовнішньому ринку	Активна участь у виконанні практичних завдань	1	
			2	Лекція	Тема 6. Форми та методи комерційної діяльності підприємств на зовнішніх ринках	Робота на лекції	0,5	
	10	СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та інформації з мережі Internet за заданою тематикою. Формулювання висновків щодо тенденцій розвитку міжнародних зв'язків та міжнародної торгівлі			
			Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне завдання 6. Організаційні форми торгівлі на зовнішньому ринку	Активна участь у виконанні практичних завдань.	1
				2	Лекція	Тема 6. Форми та методи комерційної діяльності підприємств на зовнішніх ринках	Робота на лекції	0,5
	11	СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та інформації з мережі Internet за заданою тематикою			
Ауд.			2	Практичне заняття	Практичне завдання 7. Комерційні операції з міжнародного трансферу технологій	Активна участь у виконанні практичних завдань	1	
			2	Лекція	Тема 7. Торгово-посередницькі операції на зовнішніх ринках	Робота на лекції	0,5	

Продовження табл. 12.1

1	2	3	4		5	6		
Здійснювати обґрунтований вибір комерційних операцій з міжнародного трансферу технологій	12	CPC	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та інформації з мережі Internet за заданою тематикою			
		Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне завдання 7. Комерційні операції з міжнародного трансферу технологій	Активна участь у виконанні практичних завдань. Контрольна робота 3	11	
			2	Лекція	Тема 8. Комерційні операції з міжнародного трансферу технологій	Робота на лекції	0,5	
		CPC	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та інформації з мережі Internet за заданою тематикою.			
		Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне завдання 8. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності	Активна участь у виконанні практичних завдань	1	
			2	Лекція	Тема 9. Організація та функціонування підприємств з іноземним капіталом	Робота на лекції. Контрольна робота на лекції 3	10,5	
	CPC	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.				
	Здатність здійснювати оцінювання економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства та визначати оптимальні ціни для експортного й імпортного товару на основі конкурентних матеріалів	14	Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне завдання 8. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
			CPC	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та інформації з мережі Internet за заданою тематикою.		
		15	Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне завдання 8. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
			CPC	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	
		16	Ауд.	2	Лекція	Тема 10. Організаційні форми торгівлі на зовнішніх ринках	Робота на лекції	0,5
2				Практичне заняття	Практичне завдання 9. Розрахунок оптимального рівня зовнішньоторговельних цін з використанням конкурентних матеріалів	Активна участь у виконанні практичних завдань.	1	
CPC	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Перевірка домашніх завдань				

Закінчення табл. 12.1

1	2	3		4		5	6	
		17	Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне завдання 9. Розрахунок оптимального рівня зовнішньоторговельних цін з використанням конкурентних матеріалів	Активна участь у виконанні практичних завдань.	1
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Перевірка домашніх завдань	
			Ауд.	2	Лекція	Тема 11. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності	Робота на лекції. Підсумкова контрольна робота на лекції	17

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 12.2.

Таблиця 12.2

Розподіл балів за формами та методами навчання

Теми змістового модуля		Лекції	Практичні	Письмова КР	Поточні КР	Підсумкова КР	Усього
1		2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1	<i>Тема 1.</i> Зовнішньоекономічна діяльність: форми і принципи здійснення та фактори розвитку	0,5	1	10	10	16	51
	<i>Тема 2.</i> Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю	0,5	1				
	<i>Тема 2.</i> Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю		1				
	<i>Тема 2.</i> Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю	0,5	1				
	<i>Тема 3.</i> Організація і техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів	0,5	1		10		

Закінчення табл. 12.2

1		2	3	4	5	6	7
	<i>Тема 4.</i> Валютно-фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів	0,5	1	10			
	<i>Тема 5.</i> Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності	0,5	1				
	<i>Тема 5.</i> Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності	0,5	1				
Змістовий модуль 2	<i>Тема 6.</i> Форми та методи комерційної діяльності підприємств на зовнішніх ринках		1	10	10		49
	<i>Тема 6.</i> Форми та методи комерційної діяльності підприємств на зовнішніх ринках	0,5	1				
	<i>Тема 7.</i> Торгово-посередницькі операції на зовнішніх ринках	0,5	1				
	<i>Тема 8.</i> Комерційні операції з міжнародного трансферу технологій	0,5	1				
	<i>Тема 8.</i> Комерційні операції з міжнародного трансферу технологій		1				
	<i>Тема 9.</i> Організація та функціонування підприємств з іноземним капіталом	0,5	1				
	<i>Тема 10.</i> Організаційні форми торгівлі на зовнішніх ринках	0,5	1				
	<i>Тема 10.</i> Організаційні форми торгівлі на зовнішніх ринках		1				
	<i>Тема 11.</i> Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності	1	1				
Усього		7	17	30	30	16	100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 12.3).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

13. Рекомендована література**13.1. Основна**

1. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. П. Гребельник. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 384 с.
2. Зовнішньоекономічна діяльність : підручник / В. О. Новак, Т. Л. Мос-тенська, Г. С. Гуріна та ін. – К. : Кондор, 2012. – 552 с.
3. Козак Ю. Г. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посіб. / Ю. Г. Козак. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 792 с.
4. Козак Ю. Г., Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: кредит-но-модульний курс : навч. посіб. / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, К. І. Рже-пішевський. – 3-тє вид., перероб. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 288 с.
5. Козик В. В. Зовнішньоекономічні операції і контракти : навч. посіб. / В. В. Козик. – К. : Центр навчальної літератури – 2004.– 608 с.
6. Макогон Ю. В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посіб. / Ю. В. Макогон. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 424 с.
7. Торгова Л. В. Основи зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / Л. В. Торгова, О. В. Хитра. – Львів : "Новий Світ-2000", 2006. – 510 с.
8. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посіб. / Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 408 с.

13.2. Додаткова

9. Кириченко О. А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / О. А. Кириченко. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання – Прес, 2002. – 384 с.

13.3. Інформаційні ресурси

10. Митний кодекс України від 12.12.1991 р. № 1970-XII зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ligazakon.ua.

11. Про використання спеціальних заходів відносно імпорту в Україну : Закон України від 22.12.1998 р. № 333 – XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ligazakon.ua.

12. Про єдиний митний тариф : Закон України від 06.02.1992 р. № 2097-XII. Документ 2097-12, остання редакція від 17.01.2006 р // База даних "Законодавство України" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

13. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту : Закон України від 22.12.1998 р. № 330 – XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ligazakon.ua.

14. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 р. № 959-IX. Документ 959-12, остання редакція від 16.11.2006 р. // База даних "Законодавство України" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

15. Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах : Закон України від 15.09.1995 р. № 327/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ligazakon.ua.

16. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності : Закон України від 23/12/1998 р. № 351-XIV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ligazakon.ua.

17. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.1996 р. № 93/ 96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ligazakon.ua.

18. Цифровий репозитарій ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua>.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності" за Національною рамкою кваліфікацій України

38

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність: форми і принципи здійснення та фактори розвитку					
Визначати ефективні форми зовнішньоекономічної діяльності з урахуванням впливу чинників зовнішнього середовища	Поняття зовнішньоекономічної діяльності та її основні види. Принципи здійснення ЗЕД та фактори росту	Знання технології застосування окремих форм здійснення зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві	Формувати пріоритети та критерії застосування різних форм зовнішньоекономічної діяльності	Здатність доводити власні висновки та пропозиції до широкої аудиторії фахівців	Відповідальність за точність сформованих пропозицій
Тема 2. Механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю					
Здатність обирати оптимальні методи й інструменти державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та організаційні форми зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві	Нормативна база щодо державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, функції органів державного управління зовнішньоекономічної діяльності	Знати сутність понятійного апарату за темою; знати особливості державних та недержавних органів регулювання зовнішньоекономічної діяльності	Уміти будувати структурно-логічну схему механізму регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Встановлення комунікативного контакту з різними типами суб'єктів зовнішньоекономічних відносин; презентувати результати визначення найбільш оптимальної форми організації ЗЕД на підприємстві	Здатність до подальшого навчання; відповідальність за якість проведених розрахунків та сформованих рекомендацій

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Організація і техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів					
Здійснювати обґрунтований вибір форми та структури зовнішньоторговельного контракту купівлі-продажу	Правові вимоги та область використання основних видів зовнішньоторговельних договорів	Умови та порядок укладення зовнішньоекономічних контрактів. Знання структури і змісту контракту купівлі-продажу, послідовність його виконання	Розробляти проекти основних видів договорів. Використовувати під час складання контрактів найбільш ефективні умови. Організовувати роботу по реалізації поетапного виконання умов контракту	Чітке обґрунтування і захист своїх рішень при укладенні зовнішньоторговельного контракту купівлі-продажу	Відповідальність за точність і коректність прийнятого рішення та строки його реалізації
Тема 4. Валютно-фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів					
Здатність визначати та аналізувати зміни обсягу експорту та імпорту залежно від тенденцій зміни курсу та форм розрахунків	Види валютних курсів, принципові ознаки та класифікація валютних ризиків та форм розрахунків	Знання критеріїв вибору оптимальних форм розрахунків у міжнародній торгівлі, принципових ознак валютного ризику як економічної категорії, причин виникнення ризику та функцій його опису	Уміти виявляти переваги та недоліки під час використання різних валютно-фінансових умов зовнішньоекономічних контрактів	Встановлення комунікативного контакту з різними типами суб'єктів валютного ринку	Здатність до подальшого самостійного навчання. Приймати ефективні управлінські рішення щодо використання різних форм міжнародних розрахунків
Тема 5. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності					
Здатність визначати основні напрямки цінової політики підприємства на зовнішньому ринку	Види цін та особливості ціноутворення	Знання методології приведення цін за комерційними показниками та технічними параметрами.	Вміння розраховувати зовнішньоторговельні ціни з урахуванням різних факторів виробництва й визначати порядок розрахунків ціни за конкурентними листами	Презентувати результати проведених розрахунків	Здатність самостійно приймати ефективні управлінські рішення та відповідати за коректність і адекватність проведених розрахунків

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Форми та методи комерційної діяльності підприємства на зовнішніх ринках					
Здатність формувати стратегію виходу підприємства на зовнішні ринки	Види зовнішніх ринків, види стратегій виходу на ринок	Знання різноманітних форм виходу на зовнішні ринки, техніка підготовки та здійснення зовнішньоторговельних операцій	Вміння виявляти потенційні можливості фірми щодо вибору стратегій виходу на зовнішній ринок та аналізувати умови ринку	Формування та презентація заходів щодо тактики та стратегії виходу підприємства на зовнішні ринки	Відповідальність за сформовані пропозиції з урахуванням можливих наслідків їх реалізації
Тема 7. Торгово-посередницькі операції на зовнішніх ринках					
Здатність визначати доцільність використання посередників у зовнішньоекономічній діяльності	Види посередництва, класифікація посередників	Знання характеристики та класифікація посередників за обсягом повноважень і за місцем, що вони посідають на зовнішніх ринках	Вміння визначати критерії вибору посередників при заданих умовах	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо взаємодії між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності під час проведення торгово-посередницьких операцій	Відповідальність за точність і коректність прийнятого рішення щодо залучення посередників при здійсненні зовнішньоторговельної операції
Тема 8. Комерційні операції з міжнародного трансферу технологій					
Здійснювати обґрунтований вибір комерційних операцій з міжнародного трансферу технологій	Сутність трансферу технологій. Комерційні форми передачі технологій	Знати сутність та особливості різновидів комерційних операцій з міжнародного трансферу технологій	Уміти проводити порівняльну характеристику використання різних форм комерційних операцій з міжнародного трансферу технологій, виявляти їх переваги та недоліки	Донесення інформації про особливості, переваги та недоліки використання різних видів комерційних операцій з міжнародного трансферу технологій	Відповідальність за сформовані пропозиції з урахуванням можливих наслідків їх реалізації

Закінчення додатка А
Закінчення табл. А.1

1	2	3	4	5	6
Тема 9. Організація та функціонування підприємств з іноземним капіталом					
Здатність досліджувати механізм реалізації економічного потенціалу підприємств з іноземним капіталом	Умови та порядок створення підприємств за участю іноземних інвесторів в Україні	Знати організаційні та економічні аспекти діяльності підприємств з іноземним капіталом	Аналізувати організаційно-правові умови залучення іноземного капіталу в економіку країни. Оцінювати їх ефективність	Презентувати власні висновки та пропозиції широкої аудиторії фахівців	Приймати ефективні управлінські рішення щодо розробки сценаріїв функціонування підприємств з іноземними інвестиціями
Тема 10. Організаційні форми торгівлі на зовнішніх ринках					
Аналізувати та оцінювати діяльність товарних бірж, аукціонів, тендерів у міжнародній торгівлі	Аналізувати та оцінювати діяльність товарних бірж, аукціонів, тендерів у міжнародній торгівлі	Аналізувати та оцінювати діяльність товарних бірж, аукціонів, тендерів у міжнародній торгівлі	Аналізувати та оцінювати діяльність товарних бірж, аукціонів, тендерів у міжнародній торгівлі	Аналізувати та оцінювати діяльність товарних бірж, аукціонів, тендерів у міжнародній торгівлі	Аналізувати та оцінювати діяльність товарних бірж, аукціонів, тендерів у міжнародній торгівлі
Тема 11. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності					
Здатність здійснювати оцінку економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Здатність здійснювати оцінювання економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Здатність здійснювати оцінювання економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Здатність здійснювати оцінку економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Здатність здійснювати оцінку економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Здатність здійснювати оцінку економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	5
3. Програма навчальної дисципліни	8
4. Структура навчальної дисципліни.....	13
5. Теми практичних занять	14
6. Приклади типових практичних завдань за темами	16
7. Самостійна робота.....	17
8. Контрольні запитання для самодіагностики	20
9. Індивідуально-консультативна робота	25
10. Методи навчання	25
11. Методи контролю	28
12. Розподіл балів, які отримують студенти	29
13. Рекомендована література.....	36
13.1. Основна	36
13.2. Додаткова	37
13.3. Інформаційні ресурси.....	37
Додатки.....	38

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"МЕНЕДЖМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ"**

**для студентів напряму підготовки
6.030601 "Менеджмент"
усіх форм навчання**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

**Укладачі: Шиголь Федір Андрійович
Петренко Олександр Олександрович**

Відповідальний за видання *В. О. Коюда*

Редактор *В. О. Бутенко*

Коректор *В. О. Бутенко*

План 2016 р. Поз. № 61 ЕВ. Обсяг 43 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

---

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*